

СЄДИХ ВІКТОР ВАСИЛЬОВИЧ

Сєдих Віктор Васильович (5.11.1951, Харків) — український бібліотекознавець, вчений-каталогознавець, викладач Харківської державної академії культури (ХДАК; 1974-2022), кандидат педагогічних наук.

Народився у робітничій родині. У 1972 р. закінчив бібліотечний факультет Харківського державного інституту культури (ХДІК, нині ХДАК) за спеціальністю «Бібліотекознавство і бібліографія», отримавши фах бібліотекаря-бібліографа вищої кваліфікації. Професійну діяльність розпочав на посаді головного бібліотекаря з координації Одеської обласної наукової бібліотеки ім. В. І. Леніна (1972–1973; нині Одеська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. С. Грушевського), яку згодом продовжив у Книжковій палаті УРСР, обіймаючи посаду старшого бібліографа. У 1973–1974 рр. проходив строкову службу в лавах Збройних сил, після чого ненадовго повернувся до Книжкової палати. З листопада 1974 р. — викладач кафедри бібліотечних фондів і каталогів ХДІК. Протягом року (1976–1977) працював завідувачем організаційно-методичного відділу Слободзейської ЦБС (Молдавська РСР).

У серпні 1977 р. повертається до Харкова на кафедру бібліотечних фондів і каталогів, де працює викладачем до вступу (у 1979 р.) в аспірантуру Московського державного інституту культури, яку закінчує у 1982 р. Під час навчання в аспірантурі працював над дисертацією «Каталоги і картотеки централізованої бібліотечної системи: властивості, структура і шляхи вдосконалення». У 1988 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук.

У 1987–1991 рр. працював завідувачем кафедри бібліотечних фондів і каталогів ХДК, 1991 р. став доцентом кафедри.

З 1993 р. до 1997 р. — заступник декана бібліотечного факультету.

В. В. Сєдих є ініціатором розроблення та впровадження багатьох навчальних курсів для студентів бібліотечного факультету: «Бібліотечні каталоги»; «Каталогізація технічної літератури»; «Організація каталогізаційних робіт у бібліотеці»; «Формування фондів і обслуговування читачів»; «Каталогізація документів у бібліотеках різних типів»; «Аналітико-синтетична обробка документів»; «Бібліотечно-інформаційно пошукові системи»; «Документальне забезпечення управління»; «Формування фондів та каталогів окремих видів документів»; «Індексування документів»; «Документні класифікаційні системи»; «Історія бібліотечної справи в Україні».

В. В. Сєдих — автор майже 100 наукових та навчально-методичних видань. Діапазон його наукових інтересів досить широкий. Провідне місце займають проблеми каталогізації, а саме: теорія та історія системи каталогів, зведених каталогів бібліотек України; популяризація бібліотечних каталогів; новітні форми каталогізації. У співаторстві з іншими фахівцями ним підготовлено навчальний посібник «Бібліотечні каталоги як інформаційно-пошукові системи» (Харків, 2003).

Окремий напрям наукових досліджень В. В. Сєдих становлять роботи з вітчизняної історії бібліотечної справи, у результаті яких побачив світ навчальний посібник «Історія бібліотечної справи в Україні» (Харків, 2013). Значне місце в його науковому доробку займає вивчення діяльності видатних представників Харківської бібліотечної школи (Є. П. Тамма, Б. О. Боровича, Д. І. Багалія, Н. Я. Фрідьєвої, Л. Б. Хавкіної, А. А. Ашукіна, В. Т. Витяжкова, Є. І. Шамуріна тощо) та їх внеску в її формування.

Наукові здобутки постійно проходили апробацію на наукових та науково-практичних конференціях.

В. В. Сєдих був членом Спеціалізованої вченої ради ХДАК з захисту кандидатських дисертацій з книгознавства, бібліотекознавства та бібліографознавства.

За роки викладацької діяльності підготував велику кількість висококваліфікованих фахівців бібліотечної справи.

З серпня 2022 р. В. В. Сєдих припинив викладацьку діяльність (у зв'язку з виходом на пенсію), але продовжує займатися науковими дослідженнями в Харківській державній науковій бібліотеці ім. В. Г. Короленка.

Праці

1. Сєдих В. В. Історичні етапи розвитку системи каталогів ЦБС // Бібліотекознавство і бібліографія : респ. міжвід. наук.-метод. зб. / Харків. держ. ін-т культури. Харків, 1984. Вип. 24. С. 63–67.

2. Сєдих В. В., Кушнарєнко Н. М. Становлення та розвиток українознавчих фондів у бібліотеках України // Культура України : зб. ст. / Харків. держ. ін-т культури. Харків, 1996. Вип. 3. С. 167–176.

3. Сєдих В. В., Удалова В. К., Терєньєва Г. П. Бібліотечні каталоги як інформаційно-пошукові системи : навч. посіб. / [наук. ред. Н. М. Кушнарєнко] ; Харків. держ. акад. культури. Харків, 2003. 192 с.

4. Документні класифікаційні системи : програма та навч.-метод. матеріали до курсу / М-во культури і мистецтв України, Харків. держ. акад. культури. Каф. книгознавства та фондознавства ; [уклад.: В. В. Сєдих, В. К. Удалова]. Харків : ХДАК, 2004. 28 с.

5. Сєдих В. В. Народні бібліотеки України на зламі ХІХ–ХХ ст. // Короленківські читання – 2004 : матеріали наук.-практ. конф. ХДНБ, 8 жовт. 2004 р. / М-во культури і мистецтв України, Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. Харків, 2004. С. 24–42.

6. Аналітико-синтетична обробка документів : програма курсу / М-во культури і мистецтв України, Харків. держ. акад. культури. Каф.

книгознавства та фондознавства ; [уклад.: Н. М. Кушнарєнко, В. В. Сєдих].
Харків : ХДАК, 2005. 21 с.

7. Сєдих В. В. Документні класифікаційні системи : конспект лекцій / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. Каф. книгознавства та фондознавства. Харків : ХДАК, 2005. 64 с.

8. Сєдих В. В., Кондратєнко О. О., Щєрбїніна О. П. Корпоративна каталогїзація в Україні: досягнення і перспективи // Короленківські читання – 2005 : матеріали наук.-практ. конф. ХДНБ, 7 жовт. 2005 р. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. Харків, 2005. С. 110–118.

9. Історія бібліотечної справи : метод. матеріали до семінар. занять / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. Каф. книгознавства та фондознавства ; [уклад. В. В. Сєдих]. Харків : ХДАК, 2006. 17 с.

10. З книжкової колекції Леся Курбаса : каталог. 2-ге вид., випр. і допов. / Харк. держ. акад. культури ; уклад.: С. І. Гордєєв, В. В. Сєдих, І. М. Фоменко ; за ред. С. І. Гордєєва. Харків : ХДАК, 2007. 124 с.

11. Сєдих В. В., Щєрбїніна О. П. Внесок Д. І. Багалія у становлення й розвиток Харківської бібліотечної школи // Багаліївський збірник. Академік Д. І. Багалій та бібліотечна справа України : наук. ст. та матеріали / М-во культури і туризму України, Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. Харків, 2008. С. 18–26.

12. Сєдих В. В., Щєрбїніна О. П. Д. І. Багалій та Харківська громадська бібліотека: каталогознавчий аспект // Багаліївський збірник. Академік Д. І. Багалій та бібліотечна справа України : наук. ст. та матеріали / М-во культури і туризму України, Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. Харків, 2008. С. 47–55.

13. Сєдих В. В. Бібліотечне життя Харкова в 1920–1980-х рр. // Соціальні комунікації в стратегіях формування суспільства знань : матеріали міжнар. наук. конф., 26–27 лют. 2009 р. / М-во культури і туризму України,

Харків. держ. акад. культури, Акад. мистецтв України, Ін-т культурології.
Харків, 2009. Ч. 2. С. 133–136.

14. Сєдих В., Березюк Н. Василь Якович Джуньковський — перший каталогознавець в Україні // Вісн. Кн. палати. 2009. № 3. С. 49–51.

15. Васильченко М., Сєдих В., Тамм (Янович) Н. Український бібліотекознавець і педагог [Євген Петрович Тамм] // Вісн. Кн. палати. 2009. № 5. С. 38–41.

16. Бібліотечні інформаційно-пошукові системи : програма та навч.-метод. матеріали до курсу для студентів спец. «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографознавство» / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. Каф. книгознавства та фондознавства ; [уклад. В. В. Сєдих]. Харків : ХДАК, 2010. 49 с.

17. Сєдих В. В. Внесок викладачів ХДАК у розвиток бібліотечного каталогознавства // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. Харків, 2011. Вип. 34. С. 107–120.

18. Сєдих В. В. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка: внесок у бібліотечну справу України ХХ ст. // Від ХІХ до ХХ століття: трансформація бібліотек у контексті розвитку суспільства : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 12–14 жовт. 2011 р. До 125-річчя Харків. держ. наук. б-ки ім. В. Г. Короленка / М-во культури України, Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. Харків, 2011. С. 18–31.

19. Сєдих В. В., Щербініна О. П. Харківська бібліотечна школа: зародження, становлення та розвиток у 1920–1980-х роках // Українське бібліотекознавство в історичному вимірі: до 140-річчя від дня народж. Л. Б. Хавкіної : за матеріалами Міжнар. наук. читань з нагоди 105-річниці відділу бібліотекознавства / М-во культури України, Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. Харків, 2012. С. 12–22.

20. Сєдих В. В. Історія бібліотечної справи в Україні : навч. посіб. / [наук. ред. Н. М. Кушнарєнко] ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. Харків : ХДАК, 2013. 212 с.
21. Сєдих В. Харківська еліта в бібліотечному просторі: 1885–1918 // Вісн. Кн. палати. 2018. № 5. С. 10–11. Рец. на кн.: Шалыганова А. Л. Правление Харьковской общественной библиотеки, 1885–1918 : биобиблиогр. словарь. Харьков : Федорко, 2016. 326 с.
22. Сєдих В., Давидова І. Бібліографічна спадщина науковців Харківського університету // Вісн. Кн. палати. 2018. № 6. С. 15–16. Рец. на кн.: Березюк Н. М. Вчений і бібліографія (XIX — середина XX століття). Нариси. Бібліографія бібліографії. Харків, 2018. 205 с. (Серія: Видатні постаті в історії Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна).
23. Сєдих В. Бібліотеки комітетів піклування народною тверезістю як особливий тип народних бібліотек кінця XIX–початку XX ст. // Укр. журн. з бібліотекознавства та інформ. наук. 2019. Вип. 3. С.44–45.
24. Фундатори Харківської бібліотечної науково-освітньої школи : колективна монографія (до 90-річчя ХДАК) / за наук. ред. А. А. Соляник ; авт. кол.: В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко, І. О. Давидова, І. В. Зборовець, В. В. Сєдих та ін. Харків : ХДАК, 2019. 76 с.
25. Сєдих В., Соляник А. Олександр Стогній — знаний професіонал-дослідник і педагог: нотатки про друга, представника Харківської бібліотекознавчої школи // Бібл. форум: історія, теорія і практика. 2023. № 4. С. 58–61.
26. Сєдих В. Життя і доля Б. О. Боровича: до 140-річчя з дня народження видатного українського бібліотекознавця [Електронний ресурс] // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (22–23 листоп. 2023). У 2 ч. / Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. Електрон. дані. Харків, 2023. Ч. 1. С. 198–199. URL: <http://rio-khsac.in.ua/konfer.html>.

27. Сєдих В., Коржик Н. Шлях до вершин : до ювілею професорки А. А. Соляник // Бібл. форум: історія, теорія і практика. 2024. № 2. С. 58–62.

Джерела

1. Архів ХДАК. Сєдих В. В. Особова справа.
2. Друковані праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури (1947–1998) : бібліогр. покажч. Ч. 1 / Харків. держ. акад. культури. Харків : ХДАК, 2000. 398 с.
3. Друковані праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури (1999–2003) : бібліогр. покажч. / Харк. держ. акад. культури ; уклад.: С. В. Євсеєнко та ін. ; за ред. Л. П. Семененко. Харків : ХДАК, 2004. 190 с.
4. Друковані праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури (2004–2008) : бібліогр. покажч. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, К. О. Литвин, Т. О. Шикаленко ; наук. ред. Т. О. Шикаленко]. Харків : ХДАК., 2009. 270 с.
5. Праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури (2009–2013) : бібліогр. покажч. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна ; наук. ред. С. В. Євсеєнко]. Харків : ХДАК, 2015. 347 с. Режим доступу: <http://lib-hdak.in.ua/docs/Trudy2009-2013.pdf>.
6. Праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури (2014–2018) : бібліогр. покажч. / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури. Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна ; наук. ред. Н. М. Кушнарєнко ; бібліогр. ред. С. В. Євсеєнко]. Харків : ХДАК, 2020. 454 с. Режим доступу: <http://lib-hdak.in.ua/docs/pratsi-vykladochiv-2018.pdf>.

Ковальчук Галина Дмитрівна

Статтю створено 25.09.2024